

I syftet af förestående motion instämma: .

Joh. Johansson.

Magnus Höjer.

J. A. Fjällbäck.

Sven Palme.

Oskar Eklund.

Adolf Aulin.

C. G. Thor.

E. J. Ekman.

Gust. Ericsson.

Emil Hammarlund.

Edvard Wavrinsky.

Johannes Svensson.

Fridtjuv Berg.

E. A. Zotterman.

A. G. Ericsson.

J. H. G. Fredholm.

Sixten von Friesen.

J. M. Erikson.

Curt Wallis.

David Bergström.

John Olsson.

Anton Hahn.

Kr. Schönbeck.

A. Hedin.

N:o 163.

Af herr **S. J. Kardell m. fl.**, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition om anslag till nya kasernetablissemang m. m.

Sedan lång tid tillbaka hafva militära auktoriteter varit ense deri, att hufvuddepôterna för Norrlands försvar böra förläggas till Östersund eller Frösön. I underdånigt memorial af den 29 december 1870 sade dåvarande krigsministern Abelin: »Det synes mig i hvarje fall angeläget, att en depôt för Norrland anlägges i det inre af Jemtland, i närheten af Östersund, emedan den der, i följd af det betydliga afståndet från kusten och af gynsamma terrängförhållanden, bör kunna utan synnerligt dyrbara befästningar skyddas emot fiendtligt öfverfall, på samma gång som man, genom jernvägsförbindelse med kusten, bör från en sådan depôt kunna förse våra i Norrland opererande stridskrafter med deras förnödenheter». I underdånigt betänkande angående landförsvarets ordnande, afgifvet den 19 juni 1882 af den till utarbetande af förslag i ämnet förordnade komité, hvars sekreterare var kaptenen vid

generalstaben m. m. J. Crusebjörn, yttras bland annat (II, p. 70), att inom 6:te arméfördelningen »Östersund af strategiska skäl synes böra väljas till fördelningens hufvudort, i hvars närhet fördelningens *specialvapen* äfven böra förläggas», och »att Frösön lämpar sig synnerligen väl härför, särskildt som man för ändamålet kan disponera icke allenast den der belägna lägerplatsen, utan äfven flera dertill gränsande, kronan tillhöriga egendomar». Under de debatter, som fördes i Andra Kammaren med anledning af frågan om ett kasernetablissemment för artilleri i Östersund, yttrade då varande krigsministern friherre Palmstierna år 1890: »Operationsbas är den plats, punkt eller linie, derifrån man får allt, som den stridande truppen behöfver för att röra sig framåt, såsom mat, kläder, skodon, vapen, ammunition och depôttrupper och dylikt. Denna bas måste därför ligga temligen i fred från sjelfva striden.» Vid samma tillfälle yttrade nuvarande fälttygmästaren Bratt: »Att ett öppet etablissement — — skulle vara lämpligt för kustförsvar, detta är något, som öfvergår åtminstone alla militära begrepp. Ett sådant etablissement blir alltid värdelöst eller till och med skadligt för kustförsvaret». Herr Bratt motiverar detta påstående dermed, att antingen måste vid etablissementet bindas en truppstyrka till dess försvar, eller ock, om man beslutar sig för att icke försvara det, så tillintetgör fienden det och bemäktigar sig dess förräder.

Det var i full öfverensstämmelse med denna princip, som Kongl. Maj:t i propositionen till 1891 och 1892 års lagtima Riksdagar samt till 1892 års urtima Riksdag begärde anslag i och för ombildning af Jemtlands hästjägarcorps till ett Jemtlands dragonregemente. I propositionen till urtima Riksdagen, pag. 74, nämnes, att det tilltänkta regementets skolor skola förläggas till Frösön, hvarjemte kostnaderna för utvidgning af dervarande etablissement beräknas till 175,000 kronor. Med anledning af denna begäran beviljade urtima Riksdagen stat för ett »Jemtlands kavalleriregemente». Riksdagens bifall var sålunda förenadt med vissa bestämda förutsättningar.

Att regeringen icke ansåg sig bunden af dessa, framgår deraf, att omedelbart efter urtima riksdagens slut officiösa underhandlingar inleddes med Sundsvall om det nya regementets förläggande dit emot rundligt vederlag från Sundsvalls sida. Då dessa underhandlingar, vid hvilka benämningen »Norrlands dragonregemente» första gången hördes, icke ledde till önskad resultat, beslöt man sig omsider den 9:de sistlidne februari för Umeå.

Medan man till och med urtima riksdagen icke haft något att anmärka mot Frösön såsom förläggningsort för dragonregementet, så är

nu denna plats behäftad med alla möjliga brister. Sjelfva etablissementet är nu, heter det, i ett sådant skick, att några mera betydande reparations- och utvidgningskostnader icke synas böra å detsamma nedläggas; man befarar svårigheter för rekryteringen; der är brist på vatten; de klimatiska förhållandena äro bättre i Umeå, än i Östersund, i det en vinterköld till så omåttligt låga grader och för så lång tid i följd som i Östersund är en sällsynthet i Umeå o. s. v. Den omständigheten att remonteringen kan lättare upprätthållas i Jemtland än i Vesterbotten, söker man resonnera bort och tyckes nu fästa mindre afseende vid den i Östersund möjliga samöfningen med olika vapen, på hvilken man förut lagt så stor vikt. Hvad vattenbristen angår, så hafva nyligen anställda sprängningar gifvit vid handen, att de farhågor, man i detta hänseende hyst, äro ogrundade. Och beträffande de klimatiska förhållandena hafva vederbörande gjort sig skyldige till ett fullkomligt misstag. Enligt från den meteorologiska centralanstalten genom doktor Hamberg benäget lemnadt meddelande är den normala medeltemperaturen i Östersund + 1,7° C., i Umeå + 1,5° C. För årets olika månader ställer sig medeltemperaturen i de båda städerna på följande sätt:

	Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Östersund....	— 8,4	— 8,3	— 5,3	+ 0,4	+ 5,3	+ 11,6	+ 13,3	+ 11,8	+ 8,1	+ 2,5	— 2,9	— 8,1
Umeå.....	— 8,5	— 9,0	— 6,4	— 0,7	+ 4,8	+ 12,0	+ 14,5	+ 12,6	+ 8,2	+ 2,2	— 3,6	— 7,9

Således är vinterkölden icke obetydligt strängare i Umeå, än i Östersund. Hvad sommartemperaturen i Östersund angår hafva observationerna för några år sedan gjorts på ett högt beläget ställe ett godt stycke utom staden, i följd hvaraf dr Hamberg anser den verkliga sommartemperaturen i Östersund vara något högre, än här ofvan angifvits.

Slutligen kastar man alla de gamla teorierna om depôter öfver bord, genom att vilja förlägga dragonregementet till en obefästad kustort, som derjemte är en af de för fiendtliga anfall mest blottställda punkterna vid Bottenhafvet. Vi anhålla att i detta sammanhang få citera följande yttrande af framlidne biskop Agardh: »Midt emot Umeelfvens utlopp är Qvarken den kortaste vägen öfver Bottniska viken, 12 mil lång, men midt uti lemnande en hvilplats på Holmön, där vattnet åt finska sidan sällan fryser före februari, och är äfven då ofta osäker, men deremot fryser och är stark som vanligt på svenska sidan. År 1809 gick der en rysk här öfver till Sverige uti mars månad, och derunder tillbragte den två nätter på klipporna i hafvet. Ryssarne hafva en gång lärt denna väg, och *Umeå är icke befästadt.*»

Att, då så är förhållandet, Umeå i strid med både alla äldre militära auktoritetens bestämda uttalanden och naturförhållandena skulle vara

mera lämpligt såsom förläggningssort för dragonregementet än Frösön, kan väl näppeligen vara tänkbart. Lika otänkbart synes det, att etablissementet på Frösön, för hvars försättande i ett mot ändamålet svarande skick år 1892 175,000 kronor sades vara tillräckliga, på den allra sista tiden skulle hafva förfallit så, att det nu ur ekonomisk synpunkt skulle falla sig fördelaktigare att bygga i Umeå, än på Frösön. En försämring på halftannat år till ett värde af 325,000 kronor ligger utom möjlighetens område.

Statens finanser äro ingalunda så blomstrande, att man får uppoffra stora summor utan tvingande nöd. Då efter urtima riksdagen inga nya skäl tillkommit, som göra Frösön mindre lämplig till förläggningssort för dragonregementet, än förut; då icke heller några skäl anförts för uppgifvandet af den så länge af regeringen sjelf ifrigt förfäktade och af Riksdagen godkända principen om centralisationen af Norrlands försvarsväsende, och då slutligen valet af Umeå till förläggningssort synes vara högst olyckligt, så få vi, åberopande oss på urtima Riksdagens beslut i ämnet, vördsamt hemställa,

att Riksdagen, med afslag på regeringens framställning i hvad den rör anslag till uppförande af ett kasernetablisement i Umeå, måtte i och för Norrlands dragonregementes förläggande till Frösön bevilja det anslagsbelopp, som efter närmare utredning finnes erforderligt.

Stockholm den 21 mars 1894.

S. J. Kardell.

J. Bromée.

J. Nordin.